

TANTÁRGY: 29REPERTOÁRISMERET

ALAPSZAK MEGNEVEZÉSE: ELŐADÓMŰVÉS ZET

VÉGZETTSÉGI SZINT: ALAPFOKOZAT (baccalaureus, bachelor; rövidítve: BA)

Felelős szervezeti egység: Szólóhangszerek Tanszék

TANTÁRGYFELELŐS: Kertész Attila

Foglalkoztatás: óraadó (V)

A tárgyat oktató: Kertész Attila

Foglalkoztatás: óraadó (V)

Kreditérték: 1

Oktatott félévek száma: 2

Heti óraszám: 2

Értékelés módja: Gyakorlati jegy

Kötelező

01. A SZAKINDÍTÁSI DOKUMENTUMOKBAN TALÁLHATÓ TANTÁRGYLEÍRÁS:

Repertoárismeret

A tárgy célja, hogy a hallgatók minél szélesebb stílus- és repertoárismerettel rendelkezzenek. A kontaktóra anyaga lehet zenehallgatás (szólóirodalom és zongorás kamarazene), tartalmazhat szakmódszertani és hangszerismereti alapismereteket.

02. A TANTÁRGY ÁLTALÁNOS CÉLJA ÉS SPECIFIKUS CÉLKITŰZÉSEI, VALAMINT A MEGSZERZENDŐ KOMPETENCIÁK FELSOROLÁSA

A tantárgy célja az ének szakos hallgatók ismereteinek bővítése, az operán kívüli vokális repertoár legjellegzetesebb darbjainak megismerése a dal történetének kezdetétől napjainkig. További cél egy szélesebb stílusismeret kialakítása zenehallgatás, zenefelismerés és ének – zongorás gyakorlati tevékenység kapcsán.

Kiemelten kezeljük a „Lied” – műfaj, mint új polgári kifejezési forma kialakulásának történetét, jellegzetességeit, irodalmi vonatkozásait, a dalciklus típusait és az interpretációs kérdéseket.

A megszerzendő kompetenciák:

- a dal kialakulás történetének ismerete
- a dal műfaji meghatározottságának és specifikumainak ismerete
- a hallgató tudja elhelyezni a dal fejlődését az egyetemes zenetörténetben
- az interpretációval összehangolt stílusismeret
- a dاليrodalom legkiemelkedőbb alkotásainak ismerete
- egy-egy stílusirányzat reprezentáns darbjainak élő, egyéni, pedagógiai értékű, meggyőző bemutatása zongorakísérettel

03. FELTÉTELEZETT TUDÁSANYAG, ELŐKÉPZETTSÉGI SZINT

Stílusismereti, zeneelméleti, ének-technikai és (hangszerjáték) hangszer tudásbeli alapismeretek.

Az alapismeretek elsajátítása dokumentálható:

- emelt szintű gimnáziumi ének – zenei érettségivel
- művészeti szakközépiskolai zenei érettségivel

alapfokú művészeti oktatásban való részvételt igazoló záróbizonyítvánnyal.

04. A TANTÁRGY TARTALMA ÉS SZEMESZTERENKÉNTI BONTÁSA ILL. A SZEMESZTERENKÉNT 15 HETES ANNOTÁCIÓ

I. szemeszter

1. hét -A dal fogalmának meghatározása, történeti és rendszertani szempontok figyelembe vételével
2. hét -Az ősrégi szájhagyomány háttéréből kiemelkedő dal történetének kezdetei
  - ókori versmegzenésítések a legkorábbi írásos feljegyzések alapján
  - görög dallamok, dallam-modell, sequentia, cantio, himnusz
  - zarándokénekek
  - latin nyelvű világi dalok
3. hét - Lovagi dalkultúra Franciaországban (11.-13. század)
  - trubadúr dalok
  - trouvere dalok
  - rondeau, virelai, ballade
  - conductus (közéleti témák)
4. hét - A lovagi kultúra terjedése (12.-13. század)
  - Német földön: Minnesang
  - Itáliában: lauda
  - Spanyol földön: cantigas
  - trubadúr - zene és trubadúrok Magyarországon
5. hét - A dal fejlődése a többszólamúság erőteljes kibontakozása mellett (14.-16. század)
  - a „többszólamú dal” Itáliában
  - motetus, cantilena
  - a lovagi dalkultúra hatása a vallásos színjátékokra
  -
6. hét - A dal fejlődése az „Ars nova” időszakában Franciaországban és Magyarországon
  - Machaut tevékenysége
  - Chanson, ballade, refrénes szerkezet, caccia
  - a zene közéleti szerepének megnövekedése a 15. században
  - Dufay chansonjai
  - Mátyás király udvari zenéje
7. hét - A nemzeti tradíciók érvényesülése a 16. században
  - a Flamand iskola
  - a Velencei iskola
  - Lauda, villanella, balletto, madrigál
  - chanson – irodalom a franciáknál

- a reformáció zenéje Németországban (korál, korálmotetta)
- históriás énekek Magyarországon
- 8. hét - Dal Itáliában, Franciaországban, Angliában – 17.-18. században (barokk)
  - a monódia fogalma
  - a basso continuo szerepe
  - concertato stílus, concitato stílus,
  - recitativo és ária
  - affekcio az énekes zenében
  - a francia air a 17. században
  - szólódal Angliában (Purcell)
- 9 – 10. hét - A német dalkompozíció 1750-ig
  - monódia német földön (Albert, Schein, Hammerschmidt, Krieger)
  - dal az egyházzene vonzásában
  - kantáta, oratórium, passió (Schütz, J.S. Bach, Händel)
  - dal az opera vonzásában (Kusser, Keiser, Telemann)
- 11. hét - A Lied, mint a 18. század új kifejezési formája
  - „Második berlini daliskola” (Schulz, Reichardt, Zelter)
  - a ballada, mint a dal továbbfejlesztett formája (Zumsteeg)
- 12. hét - A bécsi klasszikusok dalai
  - Haydn és Mozart dalművészete
  - az első dalciklus: Beethoven – An die ferne Geliebte
- 13. hét - A „Lied” műfajának behatárolása
  - a schuberti dalköltészet eredete
- 14. hét - A dal szerepe a társasági életben
  - dal az udvarok és a polgárházak, szalonok művészetében
  - dal a koncerttermekben
- 15. hét - A zongorakíséretes dalok -barokk, rokokó, klasszicizmus-előadómódjának gyakorlata (hallgatói egyéni előadás saját zongorakísérettel)

II. szemeszter

- 1. hét - A schuberti Lied központi műfajjá válása
  - a Lied esztétikája, élménytartalma
  - Schubert és Goethe kapcsolata, daltermés 1812 – 1818 között
- 2. hét - A schuberti dalköltészet műfaji sokszínűsége
  - ballada, életkép, lírai költemény, helyzet – dal, szerenád, drámai költ.
  - „én-kultusz” dalköltészetében
- 3. hét - Schubert érett daltermése, formai gazdagsága
  - kései dalok (Heine)
- 4. hét - A schuberti dalciklus
  - A szép molnárlány
  - Téli utazás
- 5. hét - Schumann és a költészet
  - Schumann dalciklusai: Mirtuszok, Dalkoszorú, A költő szerelme,
  - Asszonyszerelem, Asszonysors
- 6. hét - Változás a dal esztétikájában a 19. század közepén
  - dal és az énekművészet a 19. század második felében

- folklór a dalköltészetben
- Brahms dalai
- 7. hét - Az új német iskola vezéralakjai és követői a 19. század második felében és a századfordulón
  - Wagner, H.Wolf, Pfilzner, Reger, R. Strauss, G.Mahler művészete
  - a zenekari dal a századfordulón
- 8. hét - A francia dal a 19. században és a 20. század első felében
  - a románc és szerepe a színpadi zenében
  - melodie, mint igényes műfaj
  - melodie az új zeneszerzői szemlélet függvényében
  - a zenekari dal Franciaországban
  - Berlioz, Gounod, Bizet, C. Franck, Massenet, Faure, Ravel, Debussy, Poulenc művészete
- 9. hét - A műdalok nemzeti tradíciói a 19. században és a 20. század elején
  - Kelet – Európa
  - Skandinávia
  - Anglia, USA
  - Olaszország, Spanyolország
- 10. hét - Liszt Ferenc dalköltészete
  - a szabadon deklamált dallaminvenció
  - szöveg – deklamáció, drámai megjelenítés Liszt dalaiban
- 11. hét - Dal a 20. század első felében
  - dal és a „Bécsi iskola”
  - expresszionizmus a dalban
  - Schönberg, Berg, Webern művészete
  - Folklorista, neoklasszicista és szeriális tendenciák Stravinsky dalirodalmában
- 12. hét - Dal a 20. század második felében
  - dalkomponálás a II. világháború utáni első évtizedben
  - dal a 20. század utolsó harminc évében
- 13. hét - A 20 század első felének magyarországi daltermése
  - Bartók, Kodály, Reinitz művészete
- 14. hét - A művészi élményt adó énekes interpretáció és a közönség általi befogadás adekvációja
  - a művész és közönség elszakadásának kérdése a 20.- 21. században
  - a dal – interpretáció szerepe és lehetőségei a 21. század művészetében
  - tömegdal, könnyűzene
- 15. hét - A zongorakíséretes dalok – romantika, századforduló, 20. század – stílusos előadómódjának gyakorlata (hallgatói egyéni előadás saját zong. kísérettel).

05. ÓRARENDI-OTTHONI TERHELÉS ARÁNYA

1:1

06. SZEMESZTER ALATTI ELLENŐRZÉS MÓDJA

Elméleti: zenetörténeti, stílusismereti, zenefelismerési ellenőrzés zárthelyi dolgozat formájában.

Gyakorlati: az adott stílusra jellemző, kiválasztott énekes anyag egyéni bemutatása saját zongorakísérettel.

07. VIZSGAKÖVETELMÉNYEK, ILLETVE SZIGORLATI TÉTELSOROK, VAGY ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEK

Beszámoló a szemeszter végén.

Elméletből: megbízható zenetörténeti ismeretek

- biztos stílusismeret
- a repertoár reprezentáns darabjainak felismerése, elemzése.

Gyakorlatból: a kiválasztott énekes anyag megfelelő egyéni bemutatása saját zongorakísérettel.

08. A KÖTELEZŐ, ILLETVE AJÁNLOTT JEGYZETEK /IRODALOM JEGYZÉKE

- Kelemen Imre: A zene története 1750-ig – Nemzeti Tkvk, Bp. 1998
Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig – Zmk., Bp. 1977.
Claude V. Palisca: Barokk zene – Zmk., Bp. 1976.
Charles Rosen: A klasszikus stílus – Zmk., Bp. 1977.
Dobák Pál: A romantikus zene története – Nemzeti Tkvk., Bp. 1996.
Kovács Sándor: A 20. század zenéje – Nemzeti Tkvk., Bp. 1990.
Dobszay László: Magyar zenetörténet – Gondolat, Bp. 1984.
Szabolcsi Bence: A magyar zenetörténet kézikönyve – Zmk., Bp. 1979
Szabolcsi Bence: A művész és közönsége – Zmk., Bp. 1964.
Dietrich Fischer Dieskau: A Schubert – dalok nyomában – Gondolat, Bp. 1975.
Eric Salzman: A 20. század zenéje – Zmk., Bp. 1980.
A hét zeneműve (szerk.: Kroó György) – Zmk.
Nicolaus Harnoncourt: A beszédszerű zene – Editio Musica, Bp. 1988.
Kerényi Miklós György: Az éneklés művészete és pedagógiája – Magyar Világ Kiadó, Bp.1998

09. A TANTÁRGY TÁRGYI SZÜKSÉGLETEI ÉS ELLÁTOTTSÁGA

Szükségletek: zongora
lemezek, DVD-k
partitúrák
HI-FI berendezés
DVD lejátszó
Ellátottság: fejlesztése folyamatos

10. TANTÁRGYI VONATKOZÁSÚ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK, KUTATÁSOK KÖVETÉSÉNEK MÓDSZERE

A friss irodalom, szócikkek felkutatása az Interneten keresztül.
A legújabb tudományos eredmények követése az Internet segítségével.
A tárgyat érintő lemezfelvételek, DVD felvételek felkutatása, megismerése.
A tárgyat érintő rádió adások követése, rögzítése.
A tárgyat érintő koncertek élő előadásban való meghallgatása, felvételek rögzítése.
Továbbképzési lehetőségek folyamatos kihasználása.

11. A TÁRGY MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI MÓDSZEREI, FEJLESZTÉSI POLITIKÁJA

A 10. pontban jelzett lehetőségek alapján szerzett ismeretek permanens beépítése az előadásokba, gyakorlati foglalkozásokba.

12. KIMENETI KÖVETELMÉNYEK

Lásd a 07. pontban.